

Hälso- och sjukvårdsnämnden
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen
Barn kvinnor unga och asyl
Mehrnaz Aram

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2025-02-07

HSN 2024-0885

Hälso- och
sjukvårdsnämnden

Yttrande över remiss promemorian Inhibition av verkställigheten – en ny ordning för vissa utlänningar vid tillfälliga verkställighetshinder (Ds 2024:23)

Ärendebeskrivning

Yttrande över promemorian Inhibition av verkställigheten- en ny ordning för vissa utlänningar vid tillfälliga verkställighetshinder (Ds 2024:23).

Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande
Promemorian Inhibition av verkställigheten- en ny ordning för vissa utlänningar vid tillfälliga verkställighetshinder (Ds 2024:23).

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar följande:

Hälso- och sjukvårdsnämnden antar hälso-och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande över promemorian Inhibition av verkställigheten- en ny ordning för vissa utlänningar vid tillfälliga verkställighetshinder som nämndens yttrande och överlämnar det till justitiedepartementet.

Förvaltningens motivering till förslaget

Bakgrund

I promemorian Inhibition av verkställigheten- en ny ordning för vissa utlänningar vid tillfälliga verkställighetshinder (Ds 2024:23) föreslås förändringar för utländska medborgare som gjort sig skyldiga till brott och ett verkställighetshinder avseende utvisning föreligger. I stället för att utfärda tidsbegränsade uppehållstillstånd som i dagsläget föreslås en ny ordning där verkställigheten föreslås skjutas upp. Under tiden föreslås berörda individer kunna åläggas skyldighet att anmäla sig hos Migrationsverket eller Polismyndigheten samt ha begränsad tillgång till arbete och välfärdsförmåner medan beslutet är uppskjutet.

Förslaget omfattar utländska medborgare med avvisnings- eller utvisningsbeslut där tillfälligt verkställighetshinder föreligger som medför att avlägsnandebesluten inte kan verkställas. Exempel på verkställighetshinder kan vara att personen riskerar tortyr eller dödsstraff i hemlandet.

Förslagen riktar sig till nedanstående huvudgrupper:

1. Utländska medborgare som utgör hot mot allmän ordning och säkerhet (Ordning och Säkerhetsärende)
2. Utländska medborgare som har begått grova brott och därmed nekats skydd i Sverige (Uteslutandeärenden, Vägransärenden)
3. Brottutvisade individer

Förslaget syftar till att skapa förutsättningar för effektivare hantering av återvändandet när verkställighetshindret upphör. Samtidigt föreslås undantag införs för särskilt utsatta grupper, exempelvis barn och personer med svår sjukdom. Förslaget förväntas öka tryggheten och säkerheten i samhället genom att den nya ordningen ska fungera som en tydlig signal om att vistelsen för målgruppen är tillfällig och under högre kontroll än tidigare. Lagändringarna som föreslås i promemorian väntas träda i kraft den 1 januari 2026.

Region Stockholm har fått möjlighet att yttra sig över promemorian. Yttrandet redovisas nedan, med fokus på de områden som påverkar regionens uppdrag att tillhandahålla hälso- och sjukvårdsinsatser till målgruppen.

Överväganden

För närvarande får utländska medborgare som har ett avvisnings- eller utvisningsbeslut samt tillfälligt verkställighetshinder ett tidsbegränsat uppehållstillstånd. Längden på uppehållstillståndet varierar, men är oftast mellan sex månader och ett år. Uppehållstillstånd som gäller i ett år kan i sin tur ligga till grund för folkbokföring. En person som beviljas ett sådant ettårigt uppehållstillstånd i det nuvarande systemet har efter folkbokföring rätt till fullständig hälso- och sjukvård, inklusive tandvård. Enligt förslagen i promemorian ska verkställigheten av ett utvisningsbeslut som regel skjutas upp vid tillfälligt hinder mot verkställighet, i stället för att beviljas uppehållstillstånd som i dagsläget. Möjligheten till folkbokföring, och därmed fullständig rätt till hälso- och sjukvård, begränsas därmed för målgruppen. Målgruppen föreslås föras in som en ny personkrets i lagen om hälso- och sjukvård åt asylsökande m.fl (2008:344). Vuxna erbjuds

därmed omedelbar vård och tandvård och vård och tandvård som inte kan anstå. Barn erbjuds hälso- och sjukvård i samma omfattning som bosatta barn, med undantag för tandvård. Tandvård erbjuds i samma omfattning som för asylsökande barn, vilket innebär fullständig tandvård upp till 18 års ålder.

Förslaget innebär även att de som tidigare tilldelats uppehållstillstånd kortare än ett år, nu ska erbjudas hälso- och sjukvårdsinsatser i enlighet med lagen om hälso- och sjukvård åt asylsökande m.fl (2008:344), istället för att bli självbetalande som i dagsläget.

I promemorian föreslås att förordningen om statlig ersättning för hälso- och sjukvård till asylsökande kompletteras så att regionerna ges rätt till statlig ersättning för hälso- och sjukvårdsinsatser som ges till målgruppen samt att öppenvårdsapotek får rätt till ersättning för receptförskrivna läkemedel. Region Stockholm vill betona vikten av att information om de nya personkretsarna görs tillgänglig i Navet, Skatteverkets system för distribution av folkbokföringsuppgifter. Vidare är det avgörande att regionerna får tillgång till information om vilka individer som omfattas av de nya personkategorierna via Melker, Migrationsverkets e-tjänsteverktyg. Detta för att möjliggöra en korrekt identifiering av målgruppen vid behov av registrering av vårdkonsumtion, vilket är nödvändigt för återsökningar av statliga medel för regionerna.

Enligt de nya förslagen ska målgruppen få tillgång till LMA-liknande kort vilket möjliggör identifiering avseende vilken personkategori patienten tillhör och därmed rätten till hälso- och sjukvård. Det finns dock utmaningar i nuvarande system med korrekt identifiering av patienter och därmed risk för feldebiteringar och ökad administration för vårdpersonal. Det är därmed av vikt att informationen på kortet är fullständig och lättillgänglig.

Region Stockholm betonar behovet av förtydliganden kring hanteringen av individer med avvisnings- eller utvisningsbeslut som inte grundas på brott eller säkerhetsskäl. Enligt förslaget om den nya mottagandelagen (SOU 2024:68) ska individer som medverkar i utvisningsprocessen omfattas av Migrationsverkets ansvar tills de lämnar landet, men reglerna för de som undandrar sig utvisning behöver förtydligas. Den aktuella gruppen har svårt att skrivas ut från sjukvården som medicinskt färdigbehandlade, eftersom det saknas tydliga riktlinjer för ansvarsfördelning av kostnader för bistånd och omsorg. Region Stockholm anser att dessa personer, trots att de

inte är brottsliga, bör omfattas av LMA eller liknande villkor, för att säkerställa tydlighet avseende gällande villkor.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget bedöms innebära oförändrade ekonomiska konsekvenser då förslaget innefattar möjlighet för regionerna att återsöka ersättning för hälso- och sjukvårdsinsatser till målgruppen.

Konsekvenser för patientsäkerhet

Förslaget innebär oförändrade konsekvenser för patientsäkerheten då målgruppen, enligt förslaget, ska ha tillgång till hälso- och sjukvård i enlighet med i lagen om hälso- och sjukvård åt asylsökande m.fl (2008:344).

Konsekvenser för jämlik och jämställd vård

Förslaget bedöms innebära oförändrade konsekvenser för jämlik och jämställd vård.

Miljökonsekvenser

Förslaget innebär oförändrade konsekvenser för miljön.

Administrativa konsekvenser

Förslaget bedöms initialt inte innebära ökade administrativa konsekvenser men behöver konkretiseras för att korrekt bedömning av de administrativa konsekvenserna för vårdpersonal.

Anders Ahlsson
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Christoffer Bernsköld
Avdelningschef

Beslutet ska skickas till

Justitiedepartementet
Akten

Godkänd av Anders Ahlsson, 2025-02-07

§ 34**Yttrande över remiss promemorian Inhibition av verkställigheten – en ny ordning för vissa utläningar vid tillfälliga verkställighetshinder (Ds 2024:23)**

HSN 2024-0885

Sammanfattning

Yttrande över promemorian Inhibition av verkställigheten- en ny ordning för vissa utläningar vid tillfälliga verkställighetshinder (Ds 2024:23).

Beslutsunderlag

- Yttrande över remiss promemorian Inhibition av verkställigheten – en ny ordning för vissa utläningar vid tillfälliga verkställighetshinder (Ds 2024:23)
- Promemorian Inhibition av verkställigheten – en ny ordning för vissa utläningar vid tillfälliga verkställighetshinder (Ds 2024:23)

Yrkanden

Ordförande Talla Alkurdi (S) yrkar bifall till hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande.

Beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar följande:

Hälso- och sjukvårdsnämnden antar hälso-och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande över promemorian Inhibition av verkställigheten- en ny ordning för vissa utläningar vid tillfälliga verkställighetshinder som nämndens yttrande och överlämnar det till justitiedepartementet.

Deltar ej i beslut

Jonas Lindberg (V) anmäler att V-ledamöterna inte deltar i beslutet.

Särskilt uttalande

Jonas Lindberg (V) lämnar för V-ledamöterna ett särskilt uttalande (bilaga).
Britt-Mari Canhasi (SD) lämnar för SD-ledamöterna ett särskilt uttalande (bilaga).

Paragrafen är justerad**Skickas till**

Justitiedepartementet
Akten

Yttrande över remiss promemorian **Inhibition av verkställigheten - en ny ordning för vissa utlänningar vid tillfälliga verkställighetshinder**

Promemorian innehåller förslag som i sin otydlighet riskerar att drabba människor som inte är dömda för brott, eller personer som på grunder som inte går att utläsa i förslaget sägs utgöra hot mot den så kallade allmänna ordningen. Det är givetvis viktigt att personer ska kunna identifieras i brottsförebyggande syfte, exempelvis vid planering av terrorbrott. Mindre bra är när personer utvisas med hänvisning till att de utgör ett säkerhetshot, utan att själva få reda på varför.

Dagens ETC rapporterade förra veckan om den 61 årige vaktmästaren Siho från Turkiet som helt ostraffad och inte heller misstänkt för något brott plötsligt fick ett utvisningsbeslut då han av skäl han inte själv fått veta om klassats som ”ett säkerhetshot”. När Siho bodde i Turkiet var han aktiv i ett socialistparti samt engagerad i människorättsorganisationen IHD, och under sin tid i Sverige har han gått i tillståndsgivna demonstrationer till stöd för den kurdiska oppositionspolitikern Selahattin Demirtas, som idag sitter fängslad i Turkiet. Han har aldrig haft problem med lagen i hemlandet och därför inte heller sökt asyl, utan uppehållstillstånd för att kunna fortsätta arbeta och leva i Sverige. Han har inte blivit informerad om varför han anses utgöra ett hot, han har inte heller blivit gripen eller fått träffa någon myndighet i samband med utvisningsbeslutet.¹

Enligt rättsstatens principer ska de myndighetsbeslut som fattas vara transparenta, det är till för att förhindra att regeringar godtyckligt utnyttjar makten och ska säkerställa att grundläggande politiska rättigheter skyddas och upprätthålls.² Att i förslaget om inhibition av verkställigheten blanda ihop dömda gärningspersoner med personer som utan att få veta grunderna till varför de anses som säkerhetshot och ska utvisas, är förenat med uppenbara risker mot dessa principer. Att dessutom neka dessa personer välfärd och sjukvård rimmar illa med grundläggande mänskliga rättigheter och kan vara kontraproduktivt. Att personer blir sjukare i väntan på utvisningsbeslut gagnar ingen.

Det förslag till yttrande som presenteras i detta ärende anser vi inte bemöter dessa brister i tillräcklig omfattning.

Mot bakgrund av ovanstående väljer Vänsterpartiet att inte delta i beslutet.

¹ [Han portas från Sverige i 30 år – får inte veta varför | Dagens ETC](#)

² [Rättsstatsprincipen: därför är den viktig - Consilium](#)

Yttrande över remiss promemorian Inhibition av verkställigheten – en ny ordning för vissa utlänningar vid tillfälliga verkställighetshinder

Sverigedemokraterna välkomnar förslaget om en ny ordning för inhibition av verkställighet vid tillfälliga verkställighetshinder. Det är ett steg i rätt riktning för att säkerställa att individer som har fått utvisningsbeslut inte får tillgång till förmåner som innebär en långsiktig etablering i Sverige.

Vi ser positivt på att tydligare regler införs för denna grupp, inklusive skyldigheten att anmäla sig hos myndigheter och begränsad rätt till arbete och välfärdsförmåner vilket stärker rättssäkerheten och tryggheten i samhället.

Däremot motsätter vi oss förvaltningens kritik om att förslaget begränsar vårdrätten. Sverigedemokraterna har länge drivit linjen att sjukvårdens resurser ska gå till de som har rätt att vistas i landet och de som är i störst behov av vård. Vi menar att det är en viktig signal att vårdens resurser inte ska urholkas av personer som saknar laglig rätt att stanna i Sverige.